УДК 7.021.42

СУЧАСНЕ КОЛЬОРОЗНАВСТВО В ХУДОЖНЬО-ТВОРЧІЙ ПІДГОТОВЦІ ДИЗАЙНЕРІВ

БЛІНОВА Ірина
Коледж мистецтв та дизайну Київського національного університету технологій та дизайну, Київ, Україна

Представлені результати впровадження нових підходів до викладання предмету «Кольорознавство» для студентів-дизайнерів з метою підвищення якості засвоєння теоретичних знань та практичної підготовки спеціалістів, що випускаються.
***Ключові слова**: дизайн, кольорознавство, викладання, експеримент, практика, творчість.*

ВСТУП

Як відомо, предмет «Кольорознавство» разом із «Композицією», «Формоутворенням» тощо, є обов'язковим у процесі фахової підготовки дизайнерів. Вивчення цього предмету разом з іншими базовими дисциплінами закладає основу професійної компетентності майже у всіх образотворчих сферах. Але викладання цього предмету не завжди орієнтоване на новітні методи викладання й сприйняття. Сучасність же потребує нових підходів до навчання студентів, спрямованих на посилення практичної складової підготовки.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

На даний момент кольорознавство як дисципліна містить великий обсяг знань і теоретичних узагальнень, які дають змогу ґрунтовно вивчати предмет і розвивати відчуття гармонії кольору, яке так необхідне дизайнерам у їхній повсякденній роботі.

Але завжди існує проблема поверхового та нестійкого засвоєння студентами необхідної теоретичної бази та застосування її у прикладному аспекті. Наочні зразки не завжди допомагають сформувати грамотне уявлення про закономірності поєднання кольорів. Стандартні практичні вправи лише ілюструють теоретичний матеріал, або навіть самі сприймаються додатковими теоретичними даними, не забезпечуючи напрацювання необхідних навичок практичного використання основних принципів в щоденній роботі дизайнера.

І найголовніше, навчальна програма майже не передбачає експериментальних, пошукових завдань, що мають розвивати прикладні навички на основі творчого підходу. Натомість, вона зосереджена на відтворенні стереотипних підходів, які часто через свою формальність не знаходять необхідного «відклику» у студентів.

Зважаючи на потреби сучасної методики викладання даної дисципліни, в Коледжі мистецтв та дизайну КНУТД було здійснено спробу впровадження нових форм практичних занять.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Предмет «Кольорознавство» поділено на дві частини. В першій частині фактично без змін був залишений програмний теоретичний курс з основними термінами, категоріями, правилами і вправами. Друга частина – присвячена безпосередній творчій практиці, створенню художніх колористичних робіт. Перевага надається саме другій частині викладання предмету, тому що через практику, через безпосереднє вирішення певних завдань, через послідовну постановку питань у зіткненні з конкретними проблемами – теоретична частина засвоюється набагато ефективніше, втрачаючи вищезгадану «академічність» и набуваючи в очах студентів зв'язок з реальністю, а тому збуджуючи їхню цікавість.

Ми виходили з того, що більшість теоретичних положень сучасного кольорознавства виведено, в першу чергу, з практичної діяльності. Тобто самі автори багатьох узагальнень, категорій чи правил виводили їх, займаючись безпосередньою практикою, вирішуючи певні проблеми і, що головне – нерідко створюючи художні твори. А вже потім, як того потребує «академічність», узагальнювали свій досвід в теоретичних працях. Не нівелюючи значущість теоретичної частини будь-якого навчання, ми наголошуємо, що в таких дисциплінах, як кольорознавство, теоретична частина має засвоюватись в першу чергу через практику, бо сама категорія кольору є більш «фізичною», ніж «лінгвістичною» (на відміну, наприклад, від категорій філософії). Це означає, що тут «практичний» аспект має домінувати над «теоретичним» та вести його за собою. Втім, ми не заперечуємо певну ефективність «теоретичного» підходу до навчання. Але наш досвід показує, що практичний підхід загалом є набагато ефективнішим, як з точки зору засвоєння знань, так і з точки зору задоволення навчанням самих студентів.

Перед початком створення художніх робіт студенти отримують від викладача попередню ввідну інформацію, що стосується їхнього завдання. Їм дається час на її опрацювання, тобто на пошук доповнюючих та дотичних даних. Причому стисліть ввідної інформації відразу провокує кожного зі студентів на творчий підхід вже у самому інформаційному насиченні – вони відшукують саме ті аспекти, які найбільш цікаві кожному з них, виходячи з індивідуальних особливостей, інтересів та вподобань. Також попередній етап включає продумування кожним зі студентів майбутньої роботи: її колористику, композицію, характер тощо.

Так, перше практичне заняття у дизайнерів зазвичай присвячено стилістиці В. Кандинського. Це дозволяє продемонструвати глибокий взаємозв'язок між дизайном і мистецтвом XX ст.

Для активного вивчення сили кольору за зразок беруться роботи художників-авангардистів М. Ротка та Д. Поллока. В цьому завданні студентам пропонується створити композицію в абстрактно-експресіоністській стилістиці, лідерами якої були саме ці художники.

Для засвоєння фактурних властивостей поверхневого кольору студентам пропонується створити абстрактну композицію з використанням фактурних паст, наповнювачів тощо. А при вивченні колористичної специфіки при роботі з об'ємними та динамічними формами за приклад беруться твори відомого швейцарського художника та скульптора Ж. Тенглі в стилі кінетичного мистецтва.

Такий підхід дає змогу не тільки на практичному досвіді засвоювати принципи кольорознавства, але й вивчати історію сучасного живопису і дизайну в прикладному аспекті, фактично відтворюючи етапи їхнього становлення власними руками. Набута таким чином теоретична інформація є більш ефективною з точки зору засвоєння і можливостей її професійного відтворення у майбутньому.

Далі – є потреба у формуванні і підтримці колективної творчої атмосфери. Тому практичні заняття, як і теоретичні, є завжди груповими. Таким чином, студенти вчаться на практиці відпрацьовувати теоретичні знання, знаходити рішення безпосередньо в робочому процесі, швидко виправляти помилки; вони фактично вчаться один в одного, порівнюючи роботи, аналізуючи процес, з одного боку навчаючись колективній роботі, а з другого – вдаючись до позитивного творчого змагання. Під час такої роботи неодмінно проводяться дискусії, ставляться конкретні питання стосовно технології, прийомів, естетики та стилістики.

Викладач зі свого боку має змогу вчасно і доречно коментувати і коригувати конкретний творчий процес, доповнюючи дії студентів новими теоретичними викладками, що толерантно накладаються на те, в чому вони приймають безпосередню участь. А через це створюються умови для максимальної відкритості студентів до спеціальних знань, їхнього активного розуміння.

Як показав досвід, саме такий формат навчання ефективно сприяє засвоєнню теоретичних знань і грамотного їх застосування у подальшій професійній практиці, сприйняттю конструктивної критики, формуванню інтуїтивного відчуття естетики, «правильного-неправильного»; сприяє формуванню бажання створити досконалу роботу. Студенти починають усвідомлювати тонкощі творчої роботи, важливість пошукового етапу, щоденних тренувань.

Після таких занять важливо проводити підсумкові виставки студентських робіт з метою формування об'єктивного погляду на проведену роботу, дослідження реакції глядачів і самих студентів на проведену практику. Знов таки, досвід показує підвищення рівня зацікавленості студентів в навчанні після успішного виконання практичних завдань, в результаті чого з'являються досить достойні колористичні, фактурні та текстурні рішення, що нерідко вражають

самих авторів. Після оприлюднення результатів творчої практики ефект підсилення зацікавленості та уваги, інтересу до навчання поширюється на інші групи студентів, що навчаються в одному закладі.

ВИСНОВКИ

Студенти, працюючи в інтенсивних умовах творчого акту, в умовах активізації творчих і фізичних ресурсів підвищують ймовірність розкриття нових творчих можливостей, переходу на інший рівень творчого та естетичного мислення, що є вкрай важливим для їхнього подальшого професійного становлення.

Саме практичний підхід до вивчення теорії дає змогу більш якісно оволодіти навичками гармонійного підбору кольорів, розвинути відчуття кольору, виконувати грамотний аналіз кольорових гам класичного і сучасного візуального мистецтва. І в першу чергу – надати студентам реального розуміння зв'язку між «сухими» теоретичними знаннями і їхньою роллю у безпосередньому втіленні в практиці.

Також експериментальний підхід в навчанні має користь не тільки для покращення теоретичних та практичних навичок студентів, але й для вдосконалення викладачів, які набувають нового педагогічного досвіду через аналогічний творчий підхід – готуючи для студентів нові завдання, шліфуючи їх у безпосередньому контакті з підопічними, вивчаючи реакції останніх на знання та їхнє викладення, коригуючи їх в реальному часі для досягнення максимальної ефективності навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давыдова Е. М. Критерии оценивания художественно-творческой деятельности студентов дисциплины «Цветоведение и колористика» / Давыдова Е. М., Куликова О. А. – Межвузовская научно-методическая конференция «Преподавание графических дисциплин в современных условиях», 24 июня 2013 г. – С. 46-53.

2. Кадыйрова Л. Х. К вопросу о роли дисциплины «Цветоведение и колористика» в обучении будущих дизайнеров / Кадыйрова Л. Х., Мусина К. И. // Филология и культура, 2015. – № 4 (42). – С. 279-282.

3. Теоретичні основи кольору і кольорознавство в дизайн-освіті / Романенко Н. Г., Борисов Ю. Б., Суржиков І. В., Романенко Д. Є. – Вісник ХДАДМ, 2005. №10. – С. 97–102.

BLINOVA I.

MODERN COLOR STUDIES IN THE ARTISTIC AND CREATIVE PREPARATION OF DESIGNERS

The results of introduction of new approaches to teaching the subject "Color Science" for students-designers are presented in order to improve the quality of mastering the theoretical knowledge and real professionalism of the specialists.

***Keywords**: design, color studies, teaching, experiment, practice, creativity.*